

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoPr/1/2025
Identifikačné číslo spisu:	7114214923
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7114214923.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: F. P. B. T., F., narodený XX. U. XXXX, O., S. XXXX/X, zastúpený: JUDr. Milan Sedlák, st., so sídlom Košice, Kukučínova 19, proti žalovanej Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, so sídlom Košice, Šrobárova 2, zastúpená: Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Košice, Murgašova 3, IČO: 47 256 206, o zdržanie sa konania, zákaz diskriminácie v pracovnoprávnom vzťahu a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Košice (predtým Okresnom súde Košice I) pod sp. zn. 17Cpr/2/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. júla 2023 sp. zn. 9CoPr/4/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. júla 2023 sp. zn. 9CoPr/4/2023 a rozsudok Okresného súdu Košice I z 15. apríla 2019 sp. zn. 17Cpr/2/2014 z r u š u j e a vec vracia Mestskému súde Košice na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (dnes Mestský súd Košice; ďalej aj „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 15. apríla 2019 č.k. 17Cpr/2/2014-1148 uložil žalovanej povinnosť zdržať sa do budúcnosti konaní voči žalobcovi, odporujúcich zásade rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a uplatňovania priamej či nepriamej diskriminácie žalobcu v porovnaní s inými zamestnancami, ako aj konaní, odporujúcich dobrým mravom pri výkone svojich zamestnávateľských oprávnení a výkone povolania žalobcu, a to najmä nenominovaním žalobcu za člena v pedagogických a vedeckých orgánoch, komisiách zamestnávateľa, neustanovením žalobcu za garanta, resp. spolugaranta v študijných programoch, v ktorých spĺňa kvalifikačné kritéria a vedeckopedagogické predpoklady alebo v jednotlivých predmetoch týchto študijných programov a ďalej nenominovala žalobcu za člena, resp. predsedu skúšobných, či výberových komisií, člena odborných, vedeckých, či pedagogických komisií, rád, poradných orgánov, komisií skúšobných či výberových, zriaďovaných a pôsobiacich u žalovaného ako zamestnávateľa obligatórne, či fakultatívne (výrok I. rozsudku). Ďalej výrokom II. rozsudku žalovanej prostredníctvom štatutárneho orgánu, alebo dekana Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach uložil povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi verejne na zasadnutí najbližšieho akademického senátu Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, a to z dôvodu diskriminácie žalobcu, konania v rozpore s dobrými mravmi, ktoré poškodili dobré meno a renomé žalobcu na Lekárskej

fakulte UPJŠ v Košiciach, v odborných kruhoch a v spoločnosti a privodili mu ujmu v osobnostnej sfére a zníženie vážnosti žalobcu v odborných kruhoch, v zamestnaní a verejnosti v tomto znení: „Zamestnávateľ sa týmto verejne ospravedľňuje F.. P.. B. T., F.. zamestnanému na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach ako vysokoškolský učiteľ, za konania realizované voči nemu štatutárnym zástupcom Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a prednostkou Ústavu verejného zdravotníctva v období od roku 2008, ktoré odporovali zásade rovnakého zaobchádzania zamestnávateľa voči zamestnancovi v pracovnoprávnom vzťahu F.. P.. B. T., F.. a ktorými došlo k poškodeniu jeho dobrého mena a renomé na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach, v odborných kruhoch a spoločnosti, privodili mu ujmu v osobnostnej sfére a znížili jeho vážnosť.“. Žalovanej ďalej uložil povinnosť uhradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000,00 eur z dôvodu diskriminácie a z dôvodu konaní v rozpore s dobrými mravmi v oblasti výkonu zamestnávateľských oprávnení, a to do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (výrok III. rozsudku). Nakoniec výrokom IV. rozsudku žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Prvoinštančný súd svoj rozsudok odôvodnil tým, že žalobca bol zamestnaný u žalovanej ako vysokoškolský učiteľ - asistent Katedry mikrobiológie Lekárskej fakulty žalovanej, po dohode o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 30. septembra 2013 na pracovnom mieste vysokoškolského učiteľa - pedagogická a výskumná činnosť vo funkcii profesor v študijnom odbore epidemiológia na dobu určitú do 31. augusta 2035. Súd prvej inštalácie mal za preukázané, že žalobca z hľadiska vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti patrí medzi popredných odborníkov na fakulte, ktorý sa venoval aj publikačnej činnosti. Žalobca častokrát poukazoval na nedostatky v činnosti žalovanej, či už v oblasti pedagogiky alebo vedecko-výskumnej činnosti. Jednou z káuz, na ktoré poukázal bola kauza ohľadne zamestnávania „čiernych duší“, t.j. zamestnancov, ktorých ústav verejného zdravotníctva vykazoval a ktorý na Lekárskej fakulte žalovanej nikdy nepracovali. Potom ako sa stal dekanom F.. P.. X., I.. došlo k zintenzívneniu mobbingových aktivít a obťažovaniu žalobcu, bol vyradený zo všetkých komisií pre obhajoby diplomových prác, magisterských prác, dizertačných prác, nevyskytoval sa v žiadnych poradných komisiách pre výberové konania. Žalobca dostal aj pokarhanie od dekana Lekárskej fakulty žalovanej za údajné porušenie pracovnej disciplíny, keď dňa 12. júna 2007 svojvoľne opustil pracovnú schôdzu, hoci zo zápisnice o tejto schôdzi je zjavné, že prednostku žalobca upozornil, že mu je zle, preto odchádza. Mobbingové aktivity, šikana a obťažovanie žalobcu pokračovalo aj potom, ako sa vzdal funkcie dekana F.. P.. X., I.. a následne na túto funkciu nastúpil F.. F., I.. Uvedené protiprávne konanie a dlhú dobu realizované aktivity sa prejavili na zdravotnom stave žalobcu, ktorý trpí psychosomatickými ochoreniami, gastroenterologickými poruchami vyvolanými nadmerným stresom, čo vyplynulo z lekárskeho správ a znaleckého posudku č. 13/2015 v spojení s jeho doplnením č. 16/2015. Súd prvej inštalácie bol toho názoru, že žalovaná v konaní dostatočne nepreukázala, že v obdobných situáciách sa správala voči ostatným zamestnancom rovnako ako ku žalobcovi. Preto mal žalobu za dôvodnú a rozsudkom určil povinnosť žalovanej zdržať sa do budúcnosti konania voči žalobcovi bližšie popísaného vo výroku I. napadnutého rozsudku a tiež uložil povinnosť žalovanej ospravedlniť sa žalobcovi tak, ako vyplýva z výroku II. napadnutého rozsudku. Súd prvej inštalácie považoval za primerané priznať žalobcovi aj uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 8.000,00 eur, ktorej výšku odvodil z rozsahu poskytovania odmien za prvý polrok 2014 ostatným zamestnancom s podobne získaným počtom bodov, ktorým bola vyplatená odmena od 2.000 až do 2.500 eur. Prihliadol na to, že rozhodnutím od 1. októbra 2009 žalovaná určila žalobcovi vyplatenie len funkčného platu bez toho, aby mu vyplatila prémie a osobný príplatok. Zo strany žalovanej napriek diskriminačnému konaniu vo vzťahu k žalobcovi nedošlo k poskytnutiu žiadnej morálnej, či inej satisfakcie. Z týchto dôvodov mal súd za to, že žalobcovi patrí titulom náhrady nemajetkovej ujmy suma vo výške 8.000,00 eur.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) s poukazom na plný úspech žalobcu v konaní.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) o odvolaní žalovanej rozhodol rozsudkom zo dňa 27. mája 2020 č.k. 9CoPr/6/2019-1247 tak, že rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil a žalovanej uložil

povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

5. Tento rozsudok odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd uznesením zo dňa 28. novembra 2020 sp. zn. 2Cdo/347/2020 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ako dôvod zrušenia rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd uviedol, že došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom zmätočnosťou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP z dôvodu absencie vyporiadania sa odvolacieho súdu v rozsudku s takými odvolacími námietkami žalovanej, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. aj pre prípad ich naozajstnej neopodstatnenosti nie je absentujúca argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak. Z obsahu odvolania vyplýva, že žalovaná, poukazujúc na listinné dôkazy založené v spise, namietala, že závery súdu o údajnej diskriminácii žalobcu v oblasti nominovania a pri ustanovovaní za členov skúšobných, odborných, poradných a iných obdobných orgánov pôsobiacich u žalovanej neobstoja, pričom tieto listinné dôkazy priložila aj k podanému odvolaniu. Z obsahu odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že ten sa predmetnou námietkou žalovanej relevantným spôsobom nezaoberal, keď odvoláciu argumentáciu žalovanej nesprávne posúdil ako tzv. novoty. Odvolací súd sa tak s odvolacou argumentáciou žalovanej relevantným spôsobom nevyporiadal, pritom ide nepochybne o otázku, ktorej vyhodnotenie a posúdenie môže mať vplyv jednak na samotný zdržovací nárok uplatňovaný žalobcom, ako aj na morálne zadosťučinenie a priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Odvolací súd sa nevyporiadal žiadnym spôsobom ani s odvolacou argumentáciou dovolateľky o tom, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku premlčania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže ani v najvšeobecnejšej rovine sa predmetnou otázkou nezaoberal, pričom nepochybne išlo o podstatnú argumentáciu žalovanej, ktorá môže mať vplyv na rozhodnutie o (ne)priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi.

6. Odvolací súd následne opätovne prejednal odvolanie žalovanej a o odvolaní žalovanej rozhodol rozsudkom z 19. júla 2023 sp. zn. 9CoPr/4/2023, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

7. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie pri zisťovaní skutkového stavu a hodnotení dôkazov správne vychádzal zo špecifickej dôkaznej situácie v antidiskriminačných sporoch, teda zo špecifického rozdelenia dôkazného bremena, keď uzavrel, že žalobca uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že zo strany žalovanej došlo voči nemu k diskriminačnému zaobchádzaniu tým, že poukázal na konkrétne skutočnosti, o ktoré svoje tvrdenia o diskriminácii oprel. Žalobca uviedol, že pociťuje správanie žalovanej voči nemu spočívajúce v jeho zastrašovaní, retroaktívnom pozastavení vyplácania osobného príplatku spätne, a nevyplatenia odmeny v období október 2009 - december 2011, priznania odmeny z mimodotačných zdrojov vo výplatnom termíne jún 2014 v porovnaní s ostatnými zamestnancami v nižšej výške, neumožnení zúčastňovať sa komisií a ďalších orgánov žalovanej ako jej člena, za diskriminačné, pričom ich príčinou podľa žalobcu sú názory, ktoré otvorene prezentoval, a ktorými kritizoval činnosť žalovanej, že poukazoval na nezákonné konania vedúcich zamestnancov žalovanej, korupciu pri zamestnávaní takzvaných čiernych duší, vrátane podania podnetu na preverenie trestnoprávnej zodpovednosti a prešetrenie fingovaných úväzkov zamestnancov na príslušných orgánoch. Súd prvej inštancie správne zameral dokazovanie na skúmanie, či žalovaná v obdobných situáciách (ne)postupovala rozdielne v zaobchádzaní so žalobcom v porovnaní s ostatnými zamestnancami. Vychádzal zo zistení, že žalobca bol potom, ako začal poukazovať na nedostatky v činnosti žalovanej a protispoločenské správanie jej vedúcich zamestnancov morálne kolektívom hodnotený ako zamestnanec, ktorý je osobou konfliktnou, o čom svedčí okrem iného pokarhanie dekana za údajné porušenie pracovnej disciplíny zo dňa 12. júna 2007 za svojvoľné opustenie pracovnej schôdze, hoci zo zápisnice o schôdzi je zrejmé, že prednostku upozornil, že mu je nevoľno, ale tiež skutočnosť, že voči žalobcovi bola zorganizovaná ostatnými zamestnancami podpisová akcia - petícia, ktorej sa iniciatívne aktívne zúčastnila hlavne T. H. M. V konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaná sa voči žalobcovi dopustila diskriminačného konania, ktoré sa prejavilo v pozastavení vyplatenia osobného príplatku spätne za obdobie od 1. októbra 2009 do 1. februára 2012, nevyplatenia odmeny za druhý polrok 2009, priznaniu odmeny z mimodotačných zdrojov za prvý polrok 2014 vo významne nižšej sume, ako bola priznaná iným zamestnancom s porovnateľnými výsledkami, ale tiež v tom, že

žalobca nebol zaradený a nominovaný do komisií a ďalších orgánov žalovanej tak, ako iní zamestnanci, napriek tomu, že išlo o popredného odborníka, vysokoškolského pedagóga a dlhoročného zamestnanca žalovanej, ktorý patrí medzi významnú osobnosť vedecko-výskumnej a publikačnej oblasti. Žalovaná porušila zásadu rovnakého zaobchádzania formou priamej diskriminácie aj formou obťažovania, keď žalobca vnímal postup, postoje a správanie žalovanej a jej zamestnancov voči svojej osobe ako nepríjemné, urážlivé, dehonestujúce vzhľadom na svoju odbornosť a erudovanosť, vyplývajúce z prejavu nespokojnosti žalobcu s činnosťou žalovanej a z poukázania na protispoločenskú činnosť. Žalobcovi napadnutými konaniami žalovanej vznikla nevýhoda, pričom uvedené konania žalovanej mohli byť reakciou na jeho predchádzajúce upozornenia (podnety) na nedostatky v jej činnosti, respektíve oznámenie kriminality a protispoločenskej činnosti príslušným orgánom. Správne potom súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná, na ktorú sa presunulo dôkazné bremeno, a ktorá mala v konaní preukázať, že k diskriminácii žalobcu nedošlo, teda, že menej priaznivé zaobchádzanie so žalobcom nebolo založené na diskriminačnom dôvode, dôkazné bremeno neunesla. Žalovaná síce v priebehu konania spochybňovala tvrdenia žalobcu o jej diskriminačnom konaní, avšak neprodukovala dôkazy, z ktorých by bolo možné jednoznačne vyvodiť, že k diskriminačnému konaniu voči žalobcovi z jej strany nedošlo. Na tomto závere nič nemôže zmeniť ani skutočnosť, ako vnímali žalobcu ostatní zamestnanci. V súvislosti s námietkou žalovanej o tom, že pokiaľ ide o poskytnutie odmeny žalobcovi za obdobie prvého polroka 2014, ide o nenárokovateľné plnenie, ktoré spadalo plne do kompetencie dekana, odvolací súd uviedol, že aj keď ide o nenárokovateľné plnenie a jej nevyplatenie, respektíve vyplatenie v nižšej výške ako ostatným zamestnancom nemožno samo o sebe považovať za postih, tak za situácie, že ostatným zamestnancom za porovnateľných podmienok bola vyplatená odmena vyššia a dôvodom zníženia odmeny vyplatenej žalobcovi bola skutočnosť, že žalobca poukazoval na nedostatky v činnosti žalovanej, správne súd prvej inštancie uzavrel, že takýto postoj je diskriminačným konaním. Žalovaná v priebehu konania nevysvetlila, z akého dôvodu bola žalobcovi priznaná odmena za prvý polrok roku 2014 vo výrazne nižšej výške ako iným zamestnancom s porovnateľnými výsledkami a nevysvetlila ani dôvod, prečo nebol žalobca zaraďovaný, respektíve nominovaný do výberových komisií a iných orgánov žalovanej, napriek svojej vysokej erudovanosti. K odvolacej argumentácii žalovanej smerujúcu k spochybneniu záveru súdu prvej inštancie o údajnej diskriminácii žalobcu v oblasti nominovania a pri ustanovovaní za členov skúšobných, odborných, poradných a iných obdobných orgánov pôsobiacich u žalovanej, sa žalobca vyjadril v tom zmysle, že predloženie zoznamu členov Akademického senátu a Vedeckej rady žalovanou je irelevantné, pretože do Akademického senátu nekandidoval a nikdy nebol členom Vedeckej rady, do ktorej ani nebol nominovaný. Pokiaľ ide o odborné komisie, relevantné pre toto konanie je, že nikdy nebol do týchto komisií nominovaný a nestal sa ani členom týchto komisií, čo vyplýva aj z dôkazov obsiahnutých v spise. Žalobca bol len členom odborných komisií pre obhajobu doktoranských prác a skúšobných komisií, pričom tomu bolo tak len preto, lebo išlo o obhajoby prác „jeho doktorantov“ a len výnimočne u iných študentov. Žalovaná k tejto argumentácii uviedla, že členstvo v komisiách a radách je nenárokovateľné, častokrát o členstve rozhodujú kolektívne orgány, ako napríklad Akademický senát. Z takto zvolenej obrany žalovanej podľa odvolacieho súdu nemožno dospieť k záveru, že tvrdenia žalobcu, podložené dôkaznými prostriedkami o tom, že takýmto postupom žalovanej, ktorá ho nenominovala do spomínaných orgánov a komisií bol diskriminovaný, by boli žalovanou stranou vyvrátené. Za správny a výsledkom vyhodnotenia dôkaznej situácie zodpovedajúci je tak treba považovať názor súdu prvej inštancie, pokiaľ konštatoval, že takýmto postupom žalovanej bol žalobca „vyraďovaný z odbornej činnosti súvisiacej s jeho pracovnou činnosťou“. Pokiaľ žalovaná poukazovala na tú skutočnosť, že dôvodom pozastavenia vyplácania osobného príplatku a odmien žalobcovi v období od 1. októbra 2009 do decembra 2011 boli objektívne dôvody spočívajúce v podozrení žalobcu z porušovania autorských práv, nejde o akceptovateľný dôvod, keďže v takom prípade ide o občianskoprávny spor vyvolaný zásahom do autorských práv, ktorý je potrebné riešiť civilnou žalobou. Súdu prvej inštancie nemožno podľa odvolacieho súdu vytknúť ani to, že nevypočul všetkých svedkov navrhnutých žalovanou, ktorí by sa mali vyjadriť k aktuálnym pomeroch na pracovisku, keďže nejde o také dôkazy, ktoré by boli v danom prípade relevantné vzhľadom na zistené skutkové okolnosti a prijaté závery súdu prvej inštancie o diskriminačnom konaní žalovanej. Správne preto súd prvej inštancie rozhodol, pokiaľ uložil žalovanej povinnosť zdržať sa do budúcnosti konania voči žalobcovi, spočívajúceho v diskriminačnom konaní a aj povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi. Ďalej odvolací súd uviedol, že pri rozhodovaní o výške peňažnej satisfakcie správne prvoinštančný súd

prihliadol na všetky okolnosti prípadu, a to najmä na intenzitu nepriaznivých následkov, ich rozsah a trvanie, ktoré sa prejavili nielen v pracovnom a spoločenskom živote žalobcu, ale aj zhoršením zdravotného stavu žalobcu a vo finančnej strate. Odvolací súd zdôraznil, že v danom prípade je nutné prihliadnuť aj k tomu, že k neoprávnenému zásahu do integrity žalobcu dochádzalo v prostredí jeho dlhoročného pracoviska a že išlo o citelný a dlhodobý zásah, ktorý sa prejavil vo viacerých oblastiach jeho života a vykazoval značnú intenzitu. Žalobca bol postupom žalovanej bez akéhokoľvek relevantného zdôvodnenia vyradený z odbornej činnosti súvisiacej s jeho pracovnou činnosťou (nominovanie do orgánov a komisií a pod.), pričom toto znevýhodnenie sa prejavilo navonok v jeho pracovnom zatriedení, vedeckom postupe ale aj morálnom ocenení, čiže dotklo sa jeho odborného a morálneho kreditu a navyše v konaní bolo preukázané, že toto konanie žalovanej zanechalo dôsledky aj na zdravotnom stave žalobcu. Nakoniec pokiaľ ide o námietku premĺčania vznesenú žalovanou, ktorá v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdila, že právo na zaplatenie nemajetkovej ujmy je potrebné považovať za premĺčané, súd prvej inštancie síce nesprávne uviedol, že túto námietku nemožno považovať za dôvodnú, nakoľko právo na zaplatenie nemajetkovej ujmy premĺčaniu nepodlieha, ale podľa odvolacieho súdu aj tak toto uplatnené právo žalobcu nemožno považovať za premĺčané. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že tento pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobcovi prihliadol na to, že rozhodnutím žalovanej od 1. októbra 2009, ktorá určila žalobcovi vyplatenie funkčného platu bez toho, aby mu vyplatila prémie a osobný príplatok, došlo k diskriminácii žalobcu, čo bolo tiež dôvodom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy. Niet pochyb o tom, že ide o taký nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý by bolo možné považovať za premĺčaný. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie ale rovnako vyplýva, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy odôvodnil prvoinštančný súd aj z rozsahu poskytovania odmien za prvý polrok 2014 ostatným zamestnancom s podobne získaným počtom bodov, ktorým bola vyplatená zásadne vyššia odmena, ako žalobcovi. V tej súvislosti prihliadol na to, že žalobcovi bola za obdobie prvého polroka 2014 priznaná odmena vo výške 240,00 eur oproti iným zamestnancom s podobne získaným počtom bodov za výkonnosť, ktorým bola vyplatená odmena vo výške 2.000 až 2.500 eur. Pokiaľ teda súd prvej inštancie aj z tohto hľadiska vyvodil výšku nemajetkovej ujmy v rozsahu 8.000,00 eur, žaloba bola podaná vo všeobecnej premĺčacej dobe 3 rokov podľa § 101 Občianskeho zákonníka po zistení tejto „nevýhody“ oproti ostatným zamestnancom.

8. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania odôvodnil odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP s poukazom na procesný úspech žalobcu v konaní.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), a to z dôvodov podľa § 420 písm. e), f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP a navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP dovolateľka odôvodnila tým, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca. Predmetná vec bola od okamihu svojho pridelenia na Okresný súd Košice I dňa 13. júna 2014 prejednávaná sudcom JUDr. Patríciovou Miskolczyovou (Lučanskou). Od roku 2017 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Sandre Veľkej. V priebehu roka 2018 bola následne vec pridelená sudkyňi JUDr. Lucii Petrikovej. V zmysle oznámenia súdu sp. zn. 17Cpr/2/2014 k zmene konajúceho sudcu a prideleniu veci na konanie JUDr. Petrikovej došlo „v dôsledku zmeny v personálnom obsadení súdu sudcami“. Podľa dovolateľky došlo k zmene konajúceho sudcu nezákonne a v rozpore s ústavne garantovaným právom na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a konajúcu sudkyňu súdu prvej inštancie JUDr. Luciu Petrikovú nemožno považovať za zákonného sudcu pre rozhodnutie veci. Zmena zákonného sudcu bola v danom prípade vykonaná v rozpore so zákonom a ústavne zaručenými právami žalovanej, nedošlo k nej zo zákonom predpokladaných dôvodov. Navyše, dovolateľka už v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie vzniesla námietku nesprávne obsadeného súdu a odôvodnenie odvolacieho súdu k tejto námietke žalovanej neposkytuje dostatočnú preskúmateľnú odpoveď.

11. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka odôvodnila tým, že súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces, a to konkrétne tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenia napadnutého rozsudku medzi inými neobsahuje dostatok dôvodov pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi vo výške 8.000 eur. Zo zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej len „Antidiskriminačný zákon“) a ustálenej súdnej praxe (4Cdo/232/2010, III. ÚS 267/08) vyplýva, že podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dotknutej osobe je splnenie podmienky subsidiarity - priznáva sa subsidiárne v prípade, ak k náprave nepostačuje iba samotné morálne zadost'účinenie a že došlo k zníženiu dôstojnosti, spoločenskej vážnosti alebo spoločenskému uplatneniu poškodenej osoby, a to značným spôsobom. Konajúce súdy nedostatočne zdôvodnili z akých dôvodov bolo v okolnostiach posudzovanej veci odôvodnené a legitímne priznať žalobcovi uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v plnej výške 8.000 eur, a to vedľa priznanej morálnej satisfakcie a zdržovacieho nároku, ktorým súd v plnom rozsahu vyhovel. Nedostatočne zdôvodnili, ako v posudzovanej veci zohľadnili intenzitu, trvanie, spôsob, rozsah a následky tvrdeného diskriminačného konania vo sfére osobnostných práv žalobcu, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadost'účinenia práve v uplatnenej výške a z akých dôvodov nepovažovali za postačujúcu inú formu zadost'účinenia, resp. ako zohľadnili správanie samotného žalobcu v danom prípade. Nebol zohľadnený ani fakt, že žalobca uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj za premlčané obdobie (čo odvolací súd pripustil), pričom odvolací súd napriek tomu priznal žalobcovi tú istú sumu náhrady nemajetkovej ujmy, akú určil aj súd prvej inštancie, ktorý však nárok žalobcu v rozpore s judikatúrou dovolacieho súdu považoval za nepremľaný v celom rozsahu. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v plnej výške 8.000 eur, a to medzi inými aj s poukazom na skutočnosti, ktoré mali svoj základ v odmeňovaní žalobcu ešte v r. 2009, a teda sa udiali zjavne pred uplynutím premlčacej doby. Pokiaľ potom odvolací súd vyhodnotil tento nárok (správne) ako premlčaný, malo toto vyhodnotenie nepochybne nájsť odraz aj vo výroku rozhodnutia o výške finančnej satisfakcie, ktorá zjavne nemohla byť (viac) odôvodnená a primeraná vo výške 8.000 eur. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a ani z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je možné absolútne zistiť, ktoré z konkrétnych relevantných skutkových okolností, na základe ktorých súdy priznali žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, sa mali udiť v období po 13. júni 2011 (žaloba bola podaná až 13. júna 2014). Žiadna z takýchto konkrétnych skutkových okolností z odôvodnenia uvedených rozhodnutí nevyplyva, snád s výnimkou jedinej skutočnosti, ktorou malo byť priznanie odmeny žalobcovi za obdobie prvého polroka 2014. O odmenách za obdobie prvého polroka 2014 pritom bolo rozhodnuté a boli vyplatené až po podaní žaloby. V žalobe uplatnená suma náhrady nemajetkovej ujmy nemohla zohľadňovať okolnosti, ktoré nastali až po jej podaní (po 13. júni 2014), preto ani súd nemohol žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy na tomto základe. Žalobca v tomto smere v konaní zmenu žaloby nenavrhol a súd o zmene žaloby nerozhodol a zmenu žaloby nepripustil. Súd mal preto v konaní konať v zmysle žalobného návrhu žalobcu a nie ho prekročiť. Tým, že súd prvej inštancie a následne odvolací súd svojvoľne prihliadli aj na ďalšie skutočnosti uvádzané žalobcom, ku ktorým došlo v období po podaní žaloby, zaťažili konanie procesnou vadou, ktorá mala za následok vydanie nezákonného rozhodnutia a porušili práva žalovanej na spravodlivý súdny proces. Túto argumentáciu, ktorú žalovaná uplatnila aj vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd úplne odignoroval a vo svojom rozhodnutí sa s ňou presvedčivo nevysporiadal. Rovnako sa odvolací súd nevysporiadal presvedčivo ani so skutočnosťou, že odmeny za obdobie prvého polroka 2014 boli nenárokovateľné plnenia, o ktorých rozhodoval dekan zohľadňujúc zásady odmeňovania v zákone č. 553/2003 Z.z., vnútornom platovom predpise žalovanej a aktuálne platnou kolektívnou zmluvou. Bolo preukázané, že žalobcovi boli za prvý polrok 2014 vyplatené odmeny z mimodotačných zdrojov vo výške 240 eur, pričom na Ústave verejného zdravotníctva žalovanej, na ktorom pôsobil žalobca, sa v posudzovanom období 1. polroka 2014 pohybovala u docentov a profesorov v rozmedzí od 220 eur. Z celkového počtu 8 zamestnancov vo funkcii docent a profesor bola porovnateľná odmena vyplatená celkom v 4 prípadoch (2 x zhodne v sume 240 eur a 2 x zhodne v sume 220 eur). Žalobca tak nebol pri odmeňovaní diskriminovaný, čo vo svojej výpovedi ostatne potvrdili aj v konaní vypočutí svedkovia. Bolo tiež preukázané, že odmeny v hodnotenom období prvého polroka 2014 neboli zamestnancom vyplácané podľa komplexného bodovacieho systému hodnotenia, ale na základe iných

kritérií a vnútorné predpisy žalovanej neukladali dekanovi určiť výšku odmien výhradne podľa kritérií komplexného bodovacieho systému. Dekan bol oprávnený pri určení odmien zohľadňovať aj iné kritériá, najmä pedagogickú, vedeckú, riadiacu činnosť a ďalšie činnosti potrebné k dosiahnutiu cieľov fakulty, zabezpečovanie výučby a u prednostov dosahovanie výsledkov pracoviska ako celku. V desiatkach ďalších prípadov bola ostatným zamestnancom žalovanej, ktorí zastávali funkciu docent alebo profesor na Lekárskej fakulte žalovanej, vyplatená totožná, resp. porovnateľná odmena v hodnotenom období. Prípadné rozdiely pri odmeňovaní boli založené spravidla na komplexnom vyhodnotení pedagogických, vedeckých, riadiacich a ďalších činností na fakulte v zmysle zásad odmeňovania. Napriek tomu, že žalovaná uvedené skutočnosti v priebehu konania, ako aj v odvolacom konaní zdôrazňovala, súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa s tým v odôvodnení ich rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadali a na túto argumentáciu žalovanej neposkytli žiadnu odpoveď. Podľa dovolateľky neobstoí ani priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi s poukazom na údajné zníženie dôstojnosti, spoločenskej vážnosti alebo spoločenského uplatnenia žalobcu značným spôsobom. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné a arbitrárne. Súd nešpecifikoval, v čom konkrétne spočívala znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby značným spôsobom a v dôsledku akých udalostí k predmetnému došlo a bolo nutné pristúpiť k priznaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V konaní nebolo vôbec preukázané, že vytýkané konanie žalovanej výraznou mierou nepriaznivo zasiahlo do dôstojnosti, cti, dobrej povesti alebo spoločenskej vážnosti žalobcu alebo, že nepriaznivo ovplyvnilo jeho osobný a pracovný život alebo spoločenské uplatnenie v miere odôvodňujúcej priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobca nepreukázal, aby vytýkané konanie žalovanej malo významný negatívny vplyv na jeho postavenie, reputáciu, či doterajšie vzťahy v zamestnaní alebo v spoločnosti, alebo, aby v príčinnej súvislosti s týmto konaním došlo k vzniku iných závažných nepriaznivých následkov na jeho osobnostných právach. Naopak, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca sa doposiaľ venuje svojej profesijnej a vedecko-pedagogickej činnosti u žalovanej, má vytvárané priaznivé podmienky pre výkon svojich pracovných povinností, je zástupcom prednostu Ústavu verejného zdravotníctva pre pedagogickú činnosť, publikuje a zúčastňuje sa na služobných cestách a konferenciách, navyše patrí medzi zamestnancov Lekárskej fakulty s priznaným najvyšším osobným príplatkom. Okrem toho podľa záverov súdnej praxe, v prípadoch tvrdených zásahov do osobnostných práv fyzickej osoby je potrebné prihliadať aj na podiel poškodeného na priebehu vzniknutého incidentu, ktorý viedol k neoprávnenému zásahu. V prípadoch odškodňovania nemateriálnej ujmy súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, t.j. tieto okolnosti môžu byť významné tak u strany, ktorá predmetný zásah spôsobila, ako aj u strany, ktorá bola zásahom dotknutá (R 29/2001). Tu bolo preukázané, že ak sa na pracovisku vyskytli konfliktné situácie či nehody medzi zamestnancami, tieto boli nezriedka vyvolané správaním samotného žalobcu, čo zhodne potvrdila prevažná väčšina vypočutých svedkov. Viacerí potvrdili, že správanie žalobcu voči kolegom a nadriadeným vnímali ako šikanózne a konfliktné. Zamestnanci Ústavu verejného zdravotníctva v liste adresovanom dekanovi Lekárskej fakulty dokonca poukazovali na dlhodobé nevhodné správanie sa žalobcu na pracovisku a žiadali o zabezpečenie nápravy. Takéto situácie či nehody medzi zamestnancami však zjavne nemožno označiť za diskriminačné. S uvedenými skutočnosťami sa však konajúce súdy opätovne dostatočne nevysporiadali a pri rozhodovaní ich nezohľadnili. Dovolateľka tiež v konaní namietala, že nemajetková ujma na strane žalobcu nebola preukázaná ani žalobcom predloženým znaleckým posudkom F. S., ktorý je zjavne nezákonný, pretože znalkyňa sa v ňom vyjadrovala ku skutkovým a právnym otázkam, ktoré nie je oprávnená posudzovať a navyše znalec z odboru psychológia zjavne nemôže objektívne vyhodnotiť a určiť príčiny gastroenterologických porúch tráviaceho traktu žalobcu. S uvedenými skutočnosťami a námietkami žalovanej sa odvolací súd a rovnako ani súd prvej inštancie vo svojich rozhodnutiach vôbec nevysporiadali. Naproti tomu bez bližšieho odôvodnenia dospeli konajúce súdy k záveru, že v dôsledku tvrdeného diskriminačného konania malo dôjsť k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu. Ide o absolútne svojvoľnú a nepreukázanú domnienku, ktorá nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Podľa dovolateľky ďalej konajúce súdy tým, že výšku priznanej finančnej satisfakcie žalobcovi odôvodňovali aj údajnou finančnou stratou žalobcu a rozdielom vo výške odmien za obdobie prvého polroka 2014, postupovali v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a Ústavného súdu SR (čo zároveň zakladá naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP), pretože v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/73/2021 bolo s poukazom na závery Ústavného súdu Slovenskej

republiky vo veci sp. zn. IV. ÚS 280/2022 konštatované, že náhrada nemajetkovej ujmy tu má výlučne morálnu a osobnostnú povahu, tento jej charakter bráni tomu, aby sa jej výška odvíjala od rozdielu v sume funkčného príplatku. Výška žalobcovi priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadňuje ani výšku odškodnenia obetí trestných činov a je neprimeraná v porovnaní s rozhodnutiami v iných prípadoch. Priznanie vyššej, resp. porovnateľnej sumy odškodnenia v danom prípade podľa názoru žalovanej vedie k neodôvodnenej nerovnosti a neprimeranosti a rozporu so zásadou rozumného a spravodlivého usporiadania občianskoprávných vzťahov, pretože ujma za stratu na živote a obdobne za ďalšie významné zásahy do slobody, ľudskej dôstojnosti a ľudskosti stanovené zákonom č. 274/2017 Z.z. je omnoho závažnejším následkom a nemôže byť odškodňovaná sumou nižšou, resp. obdobnou ako ujma pociťovaná v súkromnom a osobnom živote žalobcu v dôsledku vytýkaného konania žalovanej. Súd sa musí zaoberať okrem iného aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania (sp. zn. 6MCdo/15/2012). Rovnako sa súd musí sa vyrovnáť s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných obdobných veciach (sp. zn. 6Cdo/37/2012), čo sa opäť v tomto prípade nestalo, keď výška žalobcovi priznaného peňažného zadost'učinenia zásadne prevyšuje obvyklé sumy priznávané súdmi v iných obdobných (dovolateľkou označených) prípadoch. Dovolateľka uzavrela, že zo všetkých týchto dôvodov, keď konajúce súdy nedostatočne zohľadnili rozhodujúce skutočnosti tohto prípadu a nedali odpoveď na zásadné a relevantné námietky žalovanej, je potrebné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi vyhodnotiť ako nezákonné a nespravodlivé.

12. V ďalšom odôvodnení uplatnenej dovolacej námietky podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je nedostatočné aj pokiaľ ide o vysporiadanie sa s námietkami žalovanej v súvislosti s nomináciami žalobcu do komisií a iných orgánov pôsobiacich u žalovanej. Záver súdov, že žalobca údajne postupom žalovanej „vyraďený z odbornej činnosti súvisiacej s jeho pracovnou činnosťou (nominovanie do orgánov a komisií a pod.)“, je nepreskúmateľný, keďže výsledky vykonaného dokazovania jasne nasvedčovali opaku. Žalovaná v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietala, že žalobca v rozhodnom období zastával rôzne funkcie u žalovanej a bol menovaný a nominovaný do rozličných komisií pôsobiacich u žalovanej (tu ich žalovaná opätovne identifikuje - poznámka dovolacieho súdu), čo jasne potvrdzovali výsledky vykonaného dokazovania. Z výsledkov vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že žalobca bol v rozhodnom období okrem výkonu ďalších odborných činností vedúcim, resp. spoluriešiteľom rôznych projektov, zúčastňoval sa na služobných cestách a konferenciách a patrila medzi zamestnancov Lekárskej fakulty s priznaným najvyšším osobným príplatkom. Závery súdu o údajnej diskriminácii žalobcu v oblasti nominovania a pri ustanovovaní za členov skúšobných, odborných, poradných a iných obdobných orgánov pôsobiacich u žalovanej, rovnako aj závery podľa ktorých údajne žalobca „od roku 2009 do 2015 nebol členom orgánov Lekárskej fakulty žalovanej, komisií a rád“, preto zjavne neobstoja a sú v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania. Žalovaná tiež v konaní poukazovala medzi inými na to, že zaradenie žalobcu medzi garantov študijných programov, či do rôznych komisií a orgánov pôsobiacich u žalovanej, nie je nárokovateľné a je závislé od rady ďalších skutočností, odborných a kvalifikačných predpokladov, kvality vedecko-výskumných činností, osobnostných a profesijných zručností, ako aj nastaveného mechanizmu nominovania a menovania do uvedených funkcií. Nie je ani objektívne možné, aby každý tvorivý zamestnanec pôsobiaci na Lekárskej fakulte zastával funkciu či členstvo v každom orgáne, komisii či rade pôsobiacej na fakulte. Na všetky tieto skutočnosti konajúce súdy žiadnym spôsobom nereagovali a svojvoľne konšatovali, že žalovaná údajne nevysvetlila dôvod, prečo nebol žalobca zaraďovaný, respektíve nominovaný do výberových komisií a iných orgánov žalovanej. Išlo pritom o jednu zo zásadných otázok, ktorých vyhodnotenie a posúdenie malo vplyv jednak na samotný zdržovací nárok uplatňovaný žalobcom (výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie), morálne zadost'učinenie (výrok II.), ako aj priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (výrok III.). Vo vzťahu k tzv. zdržovaciemu nároku dovolateľka uviedla, že v napadnutom rozsudku absentuje riadne odôvodnenie skutočností, či aj aktuálne pomery medzi stranami sporu odôvodňujú vyhovieť zdržovaciemu nároku. Súd sa zaoberal (aj to nedostatočne) prevažne s okolnosťami, ktoré sa udiali pred viac ako 10 rokmi, najmä v súvislosti s pozastavením vyplácania osobného príplatku a odmien v roku 2009 až 2011, v

súvislosti s vyplácaním odmien v prvom polroku 2014 alebo nominovaním žalobcu do komisií a rád od roku 2009 do roku 2015, t.j. absentuje dostatočný podklad a odôvodnenie vo vzťahu k vyhoveniu zdržovaciemu nároku, čím sa napadnutý rozsudok stáva nepreskúmateľným.

13. Dovolateľka namietala aj to, že sa konajúce súdy nedostatočne a nesprávne vysporiadali aj s otázkou unesenia dôkazného bremena v konaní a jeho prenesenia na žalovanú stranu sporu. Žalobca podľa nej v konaní neunesol svoje dôkazné bremeno na preukázanie skutočností, z ktorých by bolo možné dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania z niektorého z relevantných diskriminačných dôvodov v zmysle Antidiskriminačného zákona v danom prípade vôbec došlo. Neoznačil a neuviedol žiaden jednoznačný dôvod či tvrdenú pohnútku diskriminačného konania, ktoré malo byť vo vzťahu k nemu uplatnené v rozpore s § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona, niektoré skutočnosti uvádzal len všeobecne, popisoval len svoje subjektívne pocity v práci, ale neuviedol dostatočne konkrétne situácie a okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať na diskriminačné konanie voči žalobcovi. Z ustálenej rozhodovacej praxe súdov pritom vyplýva, že v obdobných sporoch žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Až následne sa môže presúvať dôkazné bremeno na žalovanú stranu sporu (napríklad IV. ÚS 16/09, 3Cdo/171/2008). Pokiaľ súd prvej inštancie v danej súvislosti konštatoval, že relevantným diskriminačným dôvodom malo byť údajne to, že žalobca ako zamestnanec kritizoval zamestnávateľa, resp. „začal poukazovať na nedostatky v činnosti žalovanej a protispoločenské správanie jej vedúcich zamestnancov“, uvedené dovolateľka odmietla s tým, že tento záver je absolútne nedostatočne odôvodnený a nepodložený výsledkami vykonaného dokazovania. Okrem toho táto okolnosť nemôže predstavovať relevantný diskriminačný dôvod v zmysle § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona.

14. K porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie došlo podľa dovolateľky aj tým, že súdy nezákonne odmietli vykonať ňou navrhované dôkazy, a to výsluch T.. P. O. H., I., priamej nadriadenej žalobcu a prednostky Ústavu verejného zdravotníctva a výsluch P.. T. M., ako aj kontrolný znalecký posudok k znaleckému posudku F.. S. č. 13/2015 a jeho doplnku. Odvolací súd k tomu uviedol, že sa nejedná o také dôkazy, ktoré by boli v danom prípade relevantné vzhľadom na zistené skutkové okolnosti. Tým aproboval postup súdu prvej inštancie, ktorý bez relevantného dôvodu odmietol vykonať tieto navrhované dôkazy. Tu dovolateľka poukázala na to, že odvolací súd vo svojom rozsudku konštatoval, že žalovaná údajne dostatočne nevysvetlila, z akého dôvodu bola žalobcovi priznaná odmena za prvý polrok roku 2014 vo výrazne nižšej výške ako iným zamestnancom. Práve jedna z navrhovaných svedkýň, ktorú súd odmietol vypočuť, a to P.. M., bola jednou z osôb, ktoré boli podpísané pod zásadami odmeňovania a zastávala zároveň funkciu členky odborového orgánu na Lekárskej fakulte žalovanej. Pokiaľ ide o výsluch svedkyne T.. H., súd prvej inštancie jej výsluch považoval sám za potrebný, keď ju na pojednávanie vo veci predvolal. Svedkyňa svoju neúčast' na pojednávaní riadne ospravedlnila a zdokladovala potvrdením o zakúpení letenky a čerpaní dlhodobu plánovanej dovolenky v zahraničí, čo zástupca žalovanej vopred viac ako tri týždne pred termínom pojednávania oznámil súdu. Súd napriek tomu na toto oznámenie vopred nereagoval a až na nariadenom pojednávaní dňa 25. marca 2019 oznámil stranám zamietnutie návrhu na vypočutie svedka z dôvodu hospodárnosti konania a nadbytočnosti dokazovania. Výsluch T.. H. bol pritom v danom prípade opodstatnený o to viac, že samotný žalobca potvrdil, že jeho vzťahy s T.. H., sú korektné, že z jej strany k žiadnemu mobbingu ani iným prejavom diskriminačného konania nedochádza a že je to najlepšia nadriadená, akú doposiaľ mal. Dovolateľka má za to, že výsluch tejto svedkyne vo vzťahu k aktuálnym pomerom na pracovisku bol preto nevyhnutný a potrebný na riadne a úplné ustálenie skutkového stavu veci, a to o to viac, že predmetom konania bol aj zdržovací nárok pôsobiaci do budúcnosti.

15. Nakoniec dovolateľka porušenie svojho práva na spravodlivý proces videla aj v tom, že postavenie účastníkov predmetného konania, t.j. žalobcu a žalovanej sa v predmetnom spore javí ako nerovnocenné (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, III. ÚS 108/2013). V danom prípade z rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako ani z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, z akého dôvodu nebola výpovediam svedkov, ktorí v konaní vypovedali v prospech žalovanej, priznaná hodnovernosť a relevancia. Žiaden z vypočutých svedkov v konaní pred súdom prvej inštancie neuviedol, že by bol

niekedy svedkom diskriminačného, šikanózneho alebo iného obdobného protiprávneho konania žalovanej vo vzťahu k žalobcovi. Nie je zrejmé prečo súdy neprikladali žiadnu relevanciu výpovediam svedkov (ktorých dovolateľka menuje i s ich relevantnými tvrdeniami - poznámka dovolacieho súdu), ktorí jednoznačne potvrdili a uviedli, že žalovaná sa voči žalobcovi nedopustila žiadneho konania, ktoré by bolo možné označiť za nerovnaké zaobchádzanie, diskrimináciu, mobbing, šikanu, či konanie v rozpore s dobrými mravmi. Súdy tak svoje rozhodnutia založili iba na nekritickom prevzatí žalobných tvrdení žalobcu a jeho zástupcu, bez akejkoľvek konfrontácie s ďalšími dôkazmi, neprikladali predmetným výpovediam svedkov relevanciu, ani sa s nimi v odôvodnení napadnutého rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadali.

16. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) dovolateľka odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení výšky finančného zadosťučinenia prisúdeného žalobcovi, kde sa konajúce súdy odklonili od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, Ústavného súdu SR a ESELP, keď nesprávne posúdili kritériá primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy a náležite nezohľadnili iné právne predpisy upravujúce odškodnenie ujmy, ktorú utrpeli obeť trestných činov. Tu poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 6MCdo/15/2012, 6Cdo/37/2012, 3Cdo/19/2018 a 4Cdo/171/2005. K odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu malo podľa dovolateľky dôjsť aj tým, že odvolací súd výšku priznanej finančnej satisfakcie žalobcovi odôvodňoval aj údajnou finančnou stratou žalobcu a rozdielom vo výške odmienu za obdobie prvého polroka 2014, čím sa súd odchýlil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej napr. v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/73/2021. Odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v rozpore so súdnou praxou nezohľadnil ani správanie samotného žalobcu v danom prípade (R 29/2001, sp. zn. 4Cdo/139/2011).

17. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka uviedla, že je rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a odvolací súd ju nesprávne právne posúdil. Konkrétne ide o otázku, či kritika zamestnávateľa zo strany zamestnanca alebo poukazovanie na nedostatky v činnosti zamestnávateľa alebo jeho vedúcich zamestnancov môže predstavovať relevantný diskriminačný dôvod v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona a § 13 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom v rozhodujúcom období do 31. decembra 2014. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie v danej veci označil za relevantný diskriminačný dôvod v zmysle týchto zákonných ustanovení okolnosť, že žalobca ako zamestnanec „kritizoval činnosť žalovanej“, resp. že „začal poukazovať na nedostatky v činnosti žalovanej a protispoločenské správanie jej vedúcich zamestnancov“. Kritika zamestnávateľa zo strany zamestnanca ani poukazovanie na nedostatky v činnosti zamestnávateľa a údajné protispoločenské správanie jeho vedúcich zamestnancov nepredstavuje relevantný diskriminačný dôvod v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Antidiskriminačného zákona a ani v zmysle § 13 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom v rozhodujúcom období. Preto ak zamestnanec odvíja svoje nároky voči zamestnávateľovi s poukazom na údajné diskriminačné konanie voči jeho osobe, z dôvodu, že zamestnanec predniesol kritické výroky na adresu zamestnávateľa alebo začal poukazovať na nedostatky v činnosti zamestnávateľa a protispoločenské správanie jeho vedúcich zamestnancov, zamestnancovi nemožno priznať nároky v zmysle § 9 Antidiskriminačného zákona. Keďže v posudzovanej veci konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili a pri riešení uvedenej právnej otázky dospeli k záveru, že konanie žalovanej bolo voči žalobcovi diskriminačné a v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, svoje rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci s priamym negatívnym dopadom do práv žalovanej.

18. K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, podľa ktorého žalovanou uplatnené dovolacie dôvody nie sú naplnené a navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť. Podľa žalobcu napadnutý rozsudok spĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti. Všetky zákonné podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi boli splnené a súdy sa dostatočne vysporiadali s dôvodmi a aj s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zo strany žalovanej, napriek nadobudnutiu právnej moci rozhodnutia súdu, nebolo doposiaľ (po niekoľkých rokoch) ani realizované verbálne ospravedlnenie

žalobcovi pred akademickým senátom žalovanej. Žiadna reparácia vo forme ospravedlnenia za dlhodobé a pokračujúce konania žalovanej mu tak doposiaľ nebola poskytnutá. Ďalej zdôraznil, že neuplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za premlčané obdobia. Náhrada nemajetkovej ujmy sa neposkytuje v tomto prípade za jedno izolované protiprávne konanie žalovanej voči žalobcovi, ale za súhrn viacerých v rade za sebou pokračujúcich protiprávných konaní žalovanej voči žalobcovi, ktoré tu boli aj v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a ktoré sú tu doposiaľ. Okrem toho žalovaná v dovolaní uplatňuje dôvody, ktoré ani neuplatnila v odvolacom konaní, konkrétne argumentáciu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu. Podľa žalobcu je scestné tvrdenie žalovanej, že zaradenie žalobcu medzi garantov študijných programov, či do rôznych komisií a orgánov pôsobiacich u žalovanej, nie je nárokovateľné. Žalobca má najvyšší vedecko-pedagogický titul profesora a je jedným z najviac a najlepších vedecko publikačne činných osôb, čo ho v porovnaní s inými hodnotiteľnými osobami žalovanej (napr. ktorí majú nižší vedecko-pedagogický titul, alebo slabšiu vedeckú pedagogickú činnosť či iné hodnotiace kritéria) predurčuje k tomu, aby v týchto orgánoch, či komisiách bol. Pokiaľ nebol ani len nominovaný, takéto konanie má všetky znaky porušenia zásad rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnom vzťahu, či konania v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sú vo vecnej a časovej súvislosti s oznámeniami žalobcu o protispoločenskej činnosti páchanej žalovanou, či podanými sťažnosťami a podnetmi na nedostatky v činnosti žalovanej. Ďalej žalobca uviedol, že diskriminačné, šikanózne, mobbingové konanie zo strany žalovanej pokračuje so stúpajúcou intenzitou aj po nadobudnutí právnej moci rozhodnutí súdov. Žalobca už v žalobe, ale aj v ďalších svojich podaniach a úkonoch predkladaných súdu, dostatok skutkových tvrdení uviedol a označil dostatok dôkazov na preukázanie skutkových tvrdení, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k diskriminačnému konaniu, šikanózne, mobbingu, konaniu v rozpore s dobrými mravmi a konaniu porušujúcemu zásady rovnakého zaobchádzania, aj došlo. Z uvedených dôvodov platí princíp obráteného dôkazného bremena a žalovaná bola povinná preukázať, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušila. Rovnako nesprávne žalovaná namietala aj zamietnutie svojich dôkazných návrhov. Svedkyňa X.. sa nedostavila na pojednávanie, o ktorom žalovaná vopred vedela z dôvodu toho, že žalovaná jej umožnila, nariadila čerpanie dovolenky na zotavenie. Výsluch P. T. M. ani nemohol byť objektívne vykonaný z dôvodu ťažkého onkologického ochorenia v poslednom štádiu, na následky ktorého táto svedkyňa aj krátko na to zomrela. Čo sa týka kontrolného znaleckého posudku k znaleckému posudku znalkyne F. S. č. 13/2015 a jeho doplnku, tento nebol právne účinným spôsobom zo strany žalovanej (napr. vlastným znaleckým posudkom) žiadnym spôsobom spochybnený, a teda nebol daný dôvod na strane súdu prvej inštancie k tomu, aby nariadil zhotovenie kontrolného znaleckého posudku. Žalovaná tiež účelovo vytrháva z výpovedí svojich zamestnancov, pričom išlo o jej vedúcich zamestnancov alebo zamestnancov, ktorí sa podpísali pod organizované petície a sťažnosti namierené voči žalobcovi. Všetci títo boli jasne voči žalobcovi zaujatí. V konaní však bol predložený rad písomností a listinných dôkazov, z ktorých protiprávne konanie, ktorého sa dopúšťala žalovaná voči žalobcovi počas dlhej doby a v značnej intenzite, preukázané bolo a ktoré žalovaná ignoruje.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

21. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v

tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. Dovolaťel'ka odôvodnila prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. e) CSP tým, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca, pretože v konaní pred súdom prvej inštancie došlo opakovane k zmene vec prejednávajúceho sudcu. Tento dovolací dôvod uplatnila žalovaná už vo svojom predchádzajúcom dovolaní voči rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 27. mája 2020 v predmetnej veci. Ako taký bol dovolacím súdom tento dovolací dôvod už posúdený v uznesení zo dňa 28. novembra 2022 sp. zn. 2Cdo/347/2020 so záverom, že spôsob, akým bol v danom prípade spis sp. zn. 17Cpr/2/2014 pridelený vec prejednávajúcim sudkyňiam, nevybočuje z rámca rozvrhu práce Okresného súdu Košice I platného v čase, kedy im bola vec pridelená, resp. prerozdelená z iných súdnych oddelení občianskoprávneho úseku, resp. z rámca zákona o súdoch, najmä tých jeho ustanovení, ktoré sa týkajú spôsobu prideľovania vecí. Na tomto závere nemá dovolací súd žiadny dôvod niečo meniť a preto uzatvára, že prípustnosť dovolania žalovanej z § 420 písm. e) CSP nevyplýva.

24. Dovolaťel'ka prípustnosť svojho dovolania v predmetnej veci ďalej vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

26. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.) a povinnosť konajúceho súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (zákaz deformácie dôkazov, porušenie princípu opomenutého dôkazu, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov, porušenie zásady priamosti vykonávania dôkazov, uvalenie excesívneho dôkazného bremena a pod.).

27. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nereagoval adekvátne alebo vôbec na odvolacie námietky, ktoré žalovaná vzniesla vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie.

28. Závery odvolacieho súdu, nadväzujúce na závery súdu prvej inštancie, podľa ktorých sa žalovaná dopustila voči žalobcovi diskriminačného konania, ktoré sa prejavilo v pozastavení vyplatenia osobného príplatku spätne za obdobie od 1. októbra 2009 do 1. februára 2012, nevyplatenia odmeny za druhý polrok 2009, priznaniu odmeny z mimodotačných zdrojov za prvý polrok 2014 vo významne nižšej sume, ako bola priznaná iným zamestnancom s porovnateľnými výsledkami, ale tiež v tom, že žalobca nebol zaradený a nominovaný do komisií a ďalších orgánov žalovanej tak, ako iní zamestnanci, napriek tomu, že išlo o popredného odborníka, vysokoškolského pedagóga a dlhoročného zamestnanca žalovanej, ktorý patrí medzi významnú osobnosť vedecko-výskumnej a publikačnej oblasti, sú nedostatočne odôvodnené a preto nepreskúmateľné. Z obsahu odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií nie je zrejmé, ako sa súdy vyrovnali s konkrétnymi námietkami žalovanej ohľadne každého z uvedených konaní, ktoré boli posúdené ako diskriminačné.

29. Žalovaná ohľadne pozastavenia vyplatenia osobného príplatku spätne za obdobie od 1. októbra 2009 do 1. februára 2012, nevyplatenia odmeny za druhý polrok 2009 v konaní namietala, že uvedený postup mal objektívne dôvody spočívajúce v podozrení z porušovania autorského práva, čo bolo aj v konaní vykonaným dokazovaním preukázané (výpovede svedkov F. X. a F. O., list č. 4452/20009 z 11.3.2010 rektora žalovanej žalobcovi). Odvolací súd k tejto námietke žalovanej uviedol, že v prípade porušenia autorského práva ide o občianskoprávny spor, ktorý je potrebné riešiť civilnou žalobou a nie je to objektívny dôvod pre pozastavenie vyplácania osobného príplatku a odmien žalobcovi. Takáto odpoveď odvolacieho súdu je nedostatočná a nepresvedčivá. Dôvod konania žalovanej voči žalobcovi a správnosť jeho posúdenia žalovanou (v zmysle či daná skutočnosť odôvodňovala pozastavenie vyplácania peňažných nárokov žalobcovi alebo ju bolo potrebné riešiť iným spôsobom - napríklad podaním civilnej žaloby) by však mal byť posudzovaný zo strany konajúceho súdu len z hľadiska toho, či išlo o zákonom pripustený dôvod rozdielného zaobchádzania (§ 8 Antidiskriminačného zákona). Takémuto posúdeniu však nutne musí predchádzať záver o tom, že k rozdielnemu zaobchádzaniu-diskriminácii došlo. Diskriminácia pritom znamená aplikáciu rozdielnych pravidiel na porovnateľné situácie alebo aplikáciu rovnakých pravidiel na rozdielne situácie. V prípade priameho diskriminačného konania (§ 2a ods. 2 Antidiskriminačného zákona) je potom nutné vždy posúdiť, či ide o také konanie alebo opomenutie diskriminujúceho subjektu, pri ktorom sa s dotknutou osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. V intenciách tejto veci to znamená, že pozastavenia vyplatenia osobného príplatku spätne za obdobie od 1. októbra 2009 do 1. februára 2012, nevyplatenia odmeny za druhý polrok 2009 zo strany žalovanej žalobcovi môže byť posúdené ako diskriminačné konanie len vtedy, ak dôvod, ktorý žalovaná pre svoje konanie uviedla nevedol v obdobnej situácii k jej rovnakému správaniu voči inému zamestnancovi, prípadne, že jej rovnaké správanie voči inému zamestnancovi bolo odôvodnené iným (rozumej podstatne závažnejším) dôvodom. Až po takomto závere môže konajúci súd posudzovať preukázaný dôvod, pre ktorý žalovaná voči žalobcovi konala tak ako konala. Takéto závery však v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií absentujú.

30. Rovnako absentujú v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, a to opätovne (viď. predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu v tejto veci), odpovede na odvolacie námietky žalovanej, ktorá poukazuje na listinné dôkazy založené v spise, namietala, že závery súdu o údajnej diskriminácii žalobcu v oblasti nominovania a pri ustanovovaní za členov skúšobných, odborných, poradných a iných obdobných orgánov pôsobiach u žalovanej neobstoja a poukázala na preukázanú skutočnosť, že žalobca v rozhodnom období zastával rôzne funkcie u žalovanej a bol menovaný a nominovaný do rozličných (žalovanou špecifikovaných) komisií pôsobiach u žalovanej. Na tieto námietky žalovanej odvolací súd odpovedal len tým, že uviedol, ako sa k týmto námietkam, ktoré žalovaná vzniesla už v konaní pred prvoinštančným súdom, vyjadril žalobca a že žalovaná v záverečnej reči uviedla, že členstvo v komisiách je nenárokovateľné. Z toho odvolací súd vyvodil, že žalovanej sa nepodarilo vyvrátiť dôkazmi

podložené tvrdenia žalobcu o tom, že bol pri nominovaní a ustanovovaní do orgánov a komisií zo strany žalovanej diskriminovaný. Takáto odpoveď odvolacieho súdu na námietky žalovanej, založená len na tvrdeniach jednej, či druhej strany sporu, bez opory v skutočnostiach, ktoré boli zistené vykonaným dokazovaním, je podľa dovolacieho súdu úplne nedostatočná.

31. Ďalej dovolací súd preskúmaním veci zistil, že súd prvej inštancie svojím rozsudkom vo výroku I. vyhovel tzv. negatívnej žalobe žalobcu v tejto veci, keď žalovanej uložil povinnosť zdržať sa do budúcnosti diskriminačného konania voči žalobcovi. V zmysle § 9 ods. 2 Antidiskriminačného zákona sa môže každý, koho právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou bolo porušené, domáhať, aby ten, kto nedodržiaval zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania. Cieľom tejto negatívnej žaloby je, aby diskriminujúci subjekt (tu žalovaná) upustil od neoprávneného zásahu, pričom podmienkou úspešnosti žaloby je, aby neoprávnený zásah stále trval. V zmysle základnej zásady civilného procesu je, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 CSP), a teda v čase vyhlásenia rozhodnutia, ktorým súd vyhovie tejto negatívnej žalobe musí diskriminujúci subjekt naďalej žalobcu diskriminovať.

32. Súd prvej inštancie rozhodnutie o zákaze budúcej diskriminácie žalobcu žalovanou uvedeným spôsobom neodôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je zrejmé, aké konkrétne diskriminačné konanie žalovanej voči žalobcovi pretrváva aj v čase rozhodnutia. Túto skutočnosť vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie žalovaná namietala, pričom odvolací súd, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, na túto jej námietku nedal žalovanej špecifickú odpoveď (len odobril správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o tejto časti žaloby žalobcu). Nesprávnosť svojho procesného postupu v otázke odôvodnenia dôvodnosti negatívnej žaloby žalobcu potom ešte odvolací súd zvýraznil tým, že za správne považoval nevykonanie žalovanou navrhnutého dôkazu - výsluchu svedkyne T. P. H., I., ktorá bola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie priamou nadriadenou žalobcu a na návrh žalovanej mala vypovedať o pomeroch na pracovisku v čase rozhodovania prvoinštančného súdu. Odvolací súd takýto dôkaz nepovažoval za relevantný vzhľadom na zistené skutkové okolnosti a prijaté závery súdu prvej inštancie o diskriminačnom konaní žalovanej. Súhlasil tak s nevykonaním dôkazu, ktorého vykonanie bolo potrebné pre zistenie skutočností rozhodujúcich pre posúdenie dôvodnosti negatívnej žaloby žalobcu, pričom danosť týchto rozhodujúcich skutočností iným spôsobom preukázanú nemal, resp. ju vo svojom rozhodnutí ani on, ani súd prvej inštancie neodôvodnili. Týmto spôsobom súdy nižších inštancií zaťažili konanie aj vadou tzv. opomenutého dôkazu, ktorá viedla k nepreskúmateľnosti vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

33. Nedostatok v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu spočívajúci v absencii alebo nedostatočnosti odpovedí na námietky žalovanej týkajúce sa rozhodných skutočností zistil dovolací súd nakoniec aj v časti rozhodnutia o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi. Žalovaná nedostala v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu nijakú odpoveď na svoje námietky, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy má len subsidiárnu funkciu k morálnej satisfakcii (ktorá aj bola žalobcovi priznaná), že má mať výlučne morálnu a osobnostnú povahu a nemá slúžiť sanácii finančných strát žalobcu, a že má miesto len tam, kde došlo k zníženiu ľudskej dôstojnosti, spoločenskej vážnosti alebo spoločenského uplatnenia značným spôsobom, čo v danej veci splnené nebolo, keď vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca sa doposiaľ venuje svojej profesijnej a vedecko-pedagogickej činnosti u žalovanej, má vytvárané priaznivé podmienky pre výkon svojich pracovných povinností, je zástupcom prednostu Ústavu verejného zdravotníctva pre pedagogickú činnosť, publikuje a zúčastňuje sa na služobných cestách a konferenciách, navyše patrí medzi zamestnancov LF UPJŠ s priznaným najvyšším osobným príplatkom.

34. Odpoveďou odvolacieho súdu na tieto námietky žalovanej bolo, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške peňažnej satisfakcie prihliadol na všetky okolnosti prípadu, a to najmä na intenzitu nepriaznivých následkov, ich rozsah a trvanie, ktoré sa prejavili nielen v pracovnom a spoločenskom živote žalobcu, ale aj zhoršením zdravotného stavu žalobcu a vo finančnej strate. Samotný súd prvej inštancie na odôvodnenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo svojom rozsahu uviedol, že priznanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno odôvodniť žiadnymi „hmatateľnými“ dôvodmi a je to viac otázka vnútorného presvedčenia súdu ako vymenovania konkrétnych materiálnych dôvodov. Následne

prvoinštančný súd priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy 8.000 eur odôvodnil porovnaním výšky odmeny, ktorá bola žalobcovi vyplatená za 1. polrok 2014 a odmien ostatných zamestnancov s podobne získaným počtom bodov ako žalobca, a skutočnosťou, že od 1. októbra 2009 mal žalobca pozastavené vyplácanie osobného príplatku a odmien a aj, keď mu nakoniec tieto finančné náležitosti v zmysle uzatvoreného zmluvy so žalovanou boli vyplatené, tak žalobcovi nebola poskytnutá morálna, či iná satisfakcia.

35. Je zrejmé, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, a to ani v komplexnej jednote s rozsudkom súdu prvej inštancie, nedáva odpoveď na námietky žalovanej, ktoré sa týkajú skutočností rozhodujúcich tak pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy ako aj pre stanovenie jej výšky.

36. Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v tejto otázke je ešte zvýraznené skutočnosťou, že odvolací súd uznal za dôvodnú (na rozdiel od súdu prvej inštancie) námietku premlčania žalovanej ohľadne práva žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za diskriminačné konanie žalovanej spočívajúce v pozastavení vyplácania osobného príplatku a odmien v roku 2009 (žaloba bola podaná na súde dňa 13. júna 2014). Uvedené sa však nijakým spôsobom neprejavilo pri hodnotení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná žalobcovi prvoinštančným rozsudkom, hoci, ako to vyplýva z už uvedeného odôvodnenia prvoinštančného súdu, výšku priznanej náhrady súd prvej inštancie konkrétne odôvodnil len výškou odmeny žalobcu za 1. polrok 2014 a skutočnosťou, že od 1. októbra 2009 mal žalobca pozastavené vyplácanie osobného príplatku a odmien. Ak teda odvolací súd vyhodnotil právo žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za diskriminačné konanie žalovanej spočívajúce v pozastavení vyplácania osobného príplatku a odmien v roku 2009 ako premlčané, nemalo sa na jednu z uvedených dvoch skutočností, ktoré boli rozhodujúce pre určenie výšky náhrady prihliadať. Niet žiadneho logického a právneho dôvodu, aby sa táto skutočnosť neprejavila vo výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Napriek tomu odvolací súd výšku prvoinštančným súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 8.000 eur odobril.

37. Z odôvodnenia rozsudkov nižších stupňov nie je ani zrejmé, ako súdy vyhodnotili výpovede v konaní vypočutých svedkov, zamestnancov žalovanej, z ktorých sa žiadny nevyjadril v tom smere, že by bol svedkom alebo vedel o diskriminačnom, šikanóznom alebo obdobnom správaní žalovanej k žalobcovi, resp. niektorí z vypočutých svedkov priamo uvádzali, že to bolo správanie žalobcu, ktoré možno hodnotiť ako nevhodné. Bez vyhodnotenia týchto svedeckých výpovedí a bez poukazu na iné v konaní vykonané dokazovanie oba súdy zhodne konštatovali, že žalobca bol zo strany žalovanej vystavený mobbingovým aktivitám a obťažovaniu. Odvolací súd potom uviedol, že žalovaná sa dopustila diskriminácie žalobcu formou obťažovania, keď žalobca vnímal postup, postoje a správanie žalovanej a jej zamestnancov voči svojej osobe ako nepríjemné, urážlivé a dehonestujúce. Takéto závery odvolacieho súdu nie sú v odôvodnení jeho rozhodnutia bližšie zdôvodnené, konkretizované (aké konkrétne správanie, postup a postoje a ktorých osôb vnímal žalobca uvedeným spôsobom), nemajú oporu a nie sú zdôvodnené vykonaným dokazovaním. Nie je ani zrejmé, prečo by malo byť konanie niektorých zamestnancov, konkrétne podpisová akcia - petícia voči žalobcovi, pričítané na ťarchu samotnej žalovanej, ak len zamestnanci, ktorí akciu iniciovali alebo sa jej zúčastnili nekonali v mene žalovanej, či na jej popud. Celkovo tak možno konštatovať, že sa súdy nižších inštancií pri svojich záveroch o šikanóznom, mobbingovom, obťažujúcom, urážlivom a dehonestujúcom správaní žalovanej voči žalobcovi dopustili porušenia zásady zákazu tzv. deformácie dôkazu, teda vyvodili také skutkové zistenia, ktoré nevyplývajú z vykonaného dokazovania.

38. Ďalší deficit súdov nižších inštancií v oblasti dokazovania sa týka hodnotenia záverov znaleckého posudku a jeho doplnenia znalkyne F. Q. S., F., ktorý v konaní predložil žalobca. Oba konajúce súdy celkom nekriticky prijali závery znalkyne, že neurolabilita u žalobcu je odrazom dlhodobého procesu šikany a mobbingu na pracovisku ako aj neetického konania zamestnávateľa (rozumej žalovanej - poznámka dovolacieho súdu) voči nemu. Pri hodnotení tohto dôkazu tak súdy ignorovali skutočnosť, že ostatné vykonané dôkazy šikanu a mobbing žalobcu zo strany žalovanej nepreukázali. Podľa § 191 ods. 1 CSP (hodnotenie dôkazov) dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania

najavo. Z tejto formulácie možno vyvodit', že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za neverohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Súd je pri hodnotení dôkazov viazaný tiež skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná tiež požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi. Vykonanie znaleckého dokazovania, ktoré dopadne v prospech jednej strany, ešte neznamená nevyhnutne v konečnom dôsledku aj jej úspech, keďže súd vyhodnocuje dôkazy vo vzájomnej previazanosti a musí prihliadať na všetky vykonané dôkazy a skutkové zistenia. Závery získané zo znaleckého posudku nie je možné len mechanicky a vecne prevziať, ale tieto musia prejsť jednak procesom formálneho posúdenia, či spĺňajú predpoklady odborného, či až vedeckého posúdenia, a následne musia prejsť ďalším procesom právneho zhodnotenia súdu. Sudca musí stáť nad dôkazom. Týmto spôsobom súdy nižších inštancií nepostupovali a tieto nedostatky odôvodnenia ich rozhodnutí zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

39. Napokon dovolací súd preskúmaním veci zistil, že súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní porušili zásadu ne ultra petitem.

40. Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej i právnej stránke, a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú. Je nepochybné, že zásada viazanosti súdu petitom (tzv. zásada ne ultra petitem) vyžaduje i to, aby súd neprisúdil iné plnenie, než ktorého sa účastníci domáhajú. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že nárok nemôže priznať z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu (4MCdo/15/2010, 2Cdo/76/2010, 4Cdo/56/2012). Výnimku zo zásady ne ultra petitem pripúšťa zákon iba v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 216 ods. 2 CSP), pričom v predmetnej právnej veci o žiaden z týchto prípadov nejde.

41. V predmetnej právnej veci oba súdy nižších inštancií pri rozhodovaní o uplatnených právach žalobcu posudzovali a hodnotili aj konanie žalovanej spočívajúce v priznaní odmien žalobcovi za prvý polrok roku 2014, hoci toto konanie samotný žalobca v podanej žalobe vôbec nevymedzil, neoznačil. Napriek tomu oba súdy vykonali o tomto konaní žalovanej dokazovanie, vyhodnotili ho a spolu s inými skutkovými závermi ho aj právne posúdili a vychádzajúc z toho, že išlo o diskriminačné správanie žalovanej voči žalobcovi, priznali žalobcovi aj z tohto dôvodu právo na primerané finančné zadost'učinenie vo forme ospravedlnenia, náhradu nemajetkovej ujmy a vyhovel i jeho negatívnej žalobe a žalovanej uložili povinnosť zdržať sa v budúcnosti diskriminačného konania voči žalobcovi. Pri svojom rozhodnutí teda vychádzali okrem iného aj z uvedeného konania žalovanej a svoje rozhodnutia tak založili aj na skutkovom základe, ktorý žalobca v podanej žalobe nevymedzil, čím sa pri svojom rozhodovaní dopustili porušenia zásady ne ultra petitem.

42. Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že rozsudky oboch súdov nižších inštancií nespĺňajú zákonom stanovené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP, postup súdov pri vykonávaní dokazovania a jeho hodnotení vykazuje značné nedostatky z hľadiska práva strany sporu na spravodlivý proces a oba súdy pri svojom rozhodovaní porušili zásadu ne ultra petitem. Ich rozhodnutia sú preto zmätočné. Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu zisteného pochybenia nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

43. Vzhľadom na nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovanej týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (uplatnené dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP). Rozhodovacia prax dovolacieho súdu je

ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 2Cdo/111/2014, 7Cdo/212/2014, 6Cdo/591/2015, 8Cdo/137/2015, 1Cdo/166/2017, 3Cdo/35/2023).

44. V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie i odvolací súd viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

45. O náhrade trov dovolacieho konania a náhrade trov pôvodného konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

46. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.